

**Sveučilišni centar
Matija Vlačić Ilirik, 3. g.
petkom u 10:00**

TVT342 Egzegeza

Staroga zavjeta, ECTS 4

– Izbor iz Mudrosnih spisa

Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a

doc. dr. sc. Niko Bilić

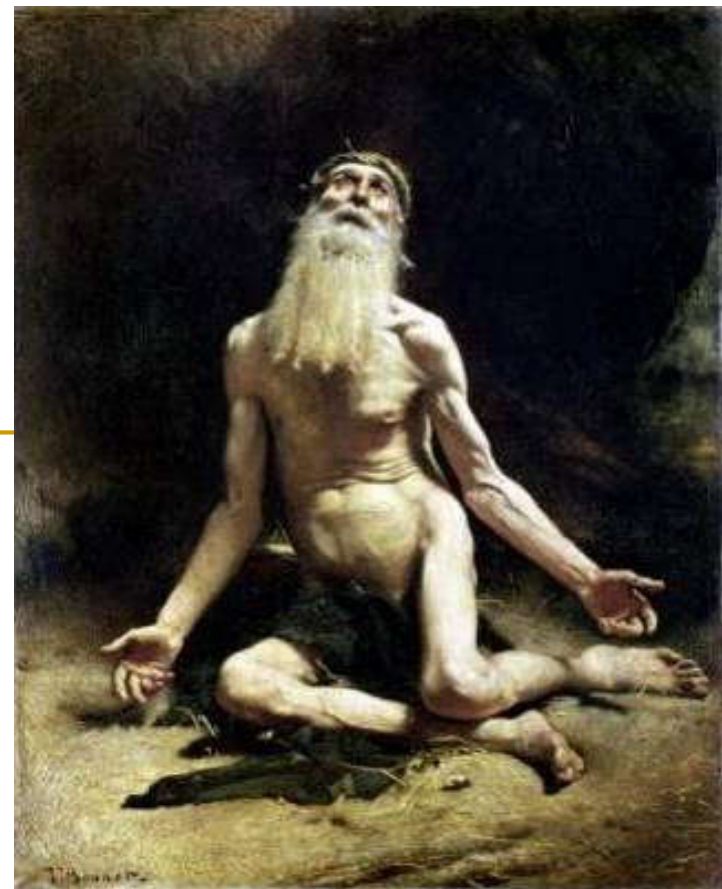
amdg.ffrz.hr → nastava → MVI

TVT342 Izbor iz Mudrosnih spisa
petkom u 10:00
amdg.ffrz.hr → nastava

Knjiga o Jobu

*Pravednik-patnik
u potrazi za Božjim
odgovorom*

Leon Bonnat, Job The Lilith Gallery of Toronto

Knjiga o Jobu

- Job 1,1:
- Neki čovjek iz zemlje Us (Post 22,21; Tuž 4,21) imenom Job אִיּוֹב 'ijjôb
- = “Gdje je otac?” 'ajja-'abu (akad.) hebr. “učiniti neprijateljem”
 - Sin istoka (1,3)
 - + Noa i Daniel (Ez 14,14)
 - Općeljudske teme kao Post 1-11
- יהוה u Job 1,21; 12,9
 - “יהוה dao, uzeo” (1,21)
 - “ruka Božja (KS)” 12,9
 - “ruka Gospodnja” (Šarić)

- karakter u 1,1.8; 2,3?
 - Čestit, pošten (osobni integritet),
 - prav,
 - bogobožan,
 - kloni se zla (1,1.8; 2,3)
- + Božji sluga (1,8; 2,3)

Uvod – zemaljski

- **Jobovska zla (1,14.16.17.19)**
 - Sluge i krupna stoka (1,14)
 - Sluge i sitna stoka (16)
 - Sluge i deve (17)
 - Djeca (19)
- **Novo stanje sažeto u 1,21**
 - Gol (Job 1,21 – Post 3,10)
 - bez stoke, pastira, djece
- **Prva Jobova reakcija u 1,20-22:**
 - Žalost,
 - klanjanje Bogu,
 - blagoslov (usp. Post 12.14)
 - Čovjek na sliku Božju

- **Novo zlo u 2,7?**
 - Bolest, osobni život
- **Središnje pitanje u 2,9?**
 - Jobova žena:
Još u čestitosti? (2,9)
 - *Kakva korist?* (Prop 1,3)
- **Bez žene – sam (usp. Post 2s)**

Gornja pozornica

- ❑ nebesko vijeće: npr. יהוה u 1,8?
- “*sluga moj Job...*”
- שטן *śāṭān* Protivnik u 1,9?
- “*Zar se uzalud boji Boga?*”
 - ❑ חנם *ḥinam* (1,9) → *Uzalud* izazvao (2,3)
 - ❑ Kakva mu korist? (Prop 1,3)
- Čija *ruka* u 1,11s; 2,5s? U čijoj *vlasti*?
- Izazov: “*Pruži ruku*” 1,11; 2,5
 - ❑ = Božja ruka – Satan govori o Božjoj vlasti
- 3x “*U tvojoj je ruci*” 1,12 (2x); 2,6 – Božji govor
- = stanje stvari (usp. Post 3)

Zemaljski razgovori

- tri kruga – Job 3-31
 - prijatelji: 2,11 – koliko, odakle, nakana?
- Elifaz, Bildad, Sofar
 - međunarodni, dolaze *utješiti* (2,11)
 - Prije razgovora u 2,13?
- Šute, na zemlji, sedam dana (13)
 - Tko počinje razgovor (c3)?
- Job prvi progovara c3
 - Što čine prijatelji, npr. 5,7
- optužbom množe patnju (npr. “čovjek rađa muku” 5,7)
 - Prijatelji bez argumenata od c26

Ilya Repin. *Job i prijatelji* 1869. Ulje na platnu. The Russian Museum, St. Petersburg

- Job 32-37:
 - Elihuov *monolog*
 - Dvije pozornice spaja molitva npr. 7,17
 - Što je čovjek da ga toliko *ti cijeniš*, da je srcu *tvojem* tako prirastao
 - Upravni govor – hebrejska poezija

Živi Otkupitelj

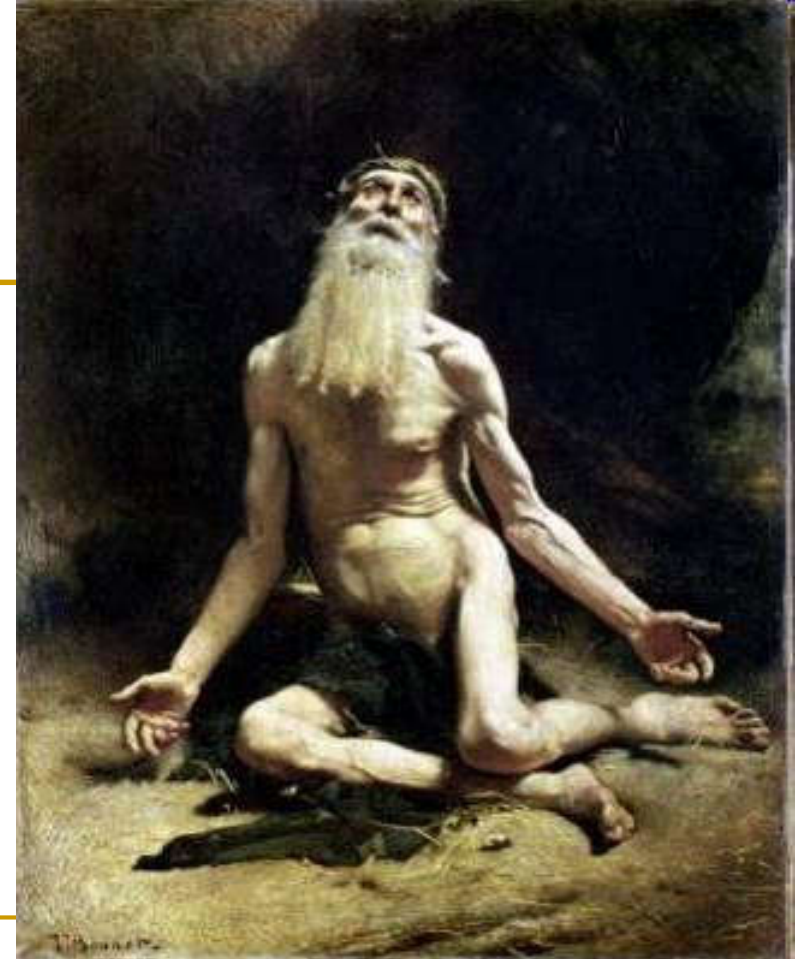
- Čuveni tekst – Job 19,25–27
 - *Okvir: v21s.28s*
- Smilujte mi se... (21s)
- Saznat ćete da ima suda... (28s)
 - = riječi prijateljima (2. lice mn.)
 - *Uvod – Jobova želja: v23s*
- O kad bi se moje riječi...
- na vječan spomen uklesale
 - *Spoznaja u v25:*
- “moj Otkupitelj je živ” (v25)
לַחַיִּים *go'el*
 - *Nada u v26s:*
- “gledat ću Boga” (v26),
mojim očima nije stranac (v27)

- *otkupitelj opisan u Lev 25,25:*
- “Ako brat proda očevinu, neka njegov najbliži izbavitelj otkupi” (Lev 25,25)
 - U c19 patnja preobražava i preobražena je ⇔ prije:
- Jobovo oko plače (Job 16,20)
- smrt mu je kraj (c3)

Job u razgovoru s Bogom

Job 38,1–42,6

Leon Bonnat, Job The Lilith Gallery of
Toronto

Višestruk Božji odgovor

Lord answering Job out of the whirlwind, BLAKE, William (1805-06), Akvarel, Morgan Library, New York

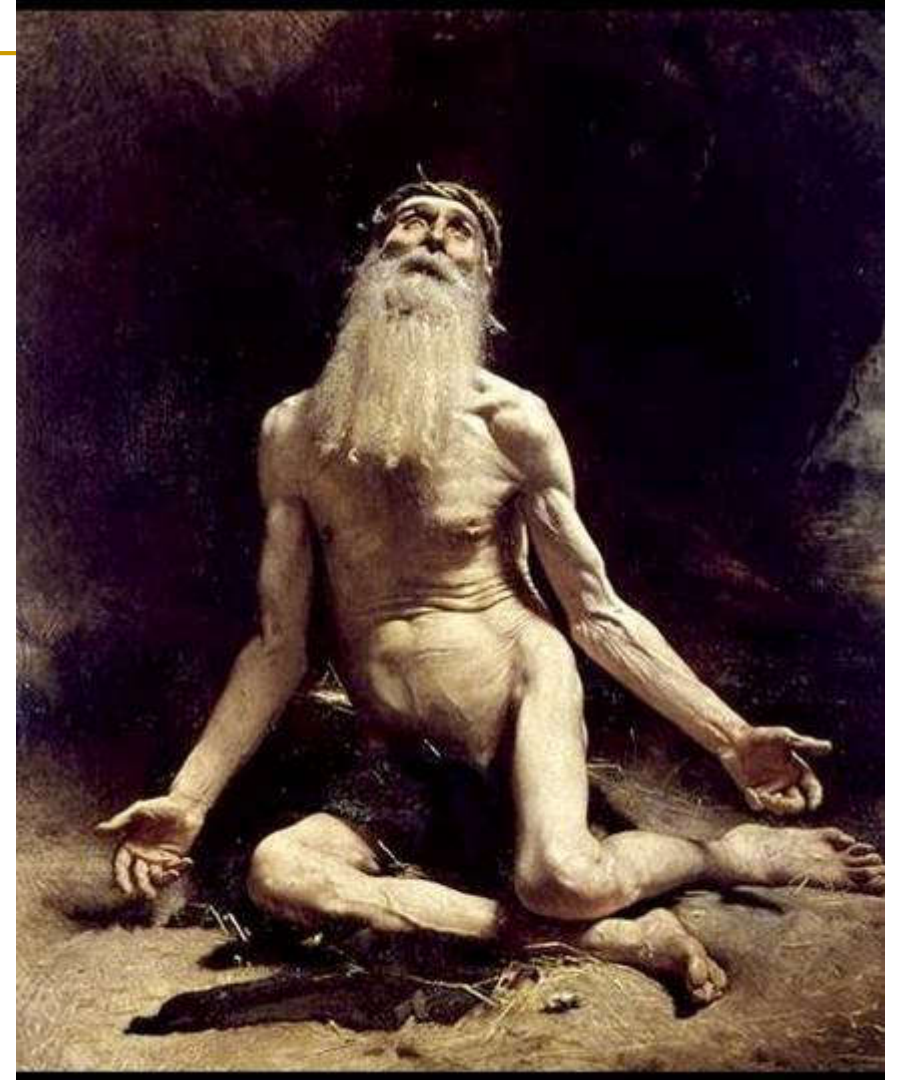
- **1) Prvi odgovor 38,1–42,6**
 - Tko govori u 38,1; 40,1; 40,6?
- **“i odgovori יהוה Jobu” (38,1; 40,1; 40,6)**
 - Tko govori u 40,3; 42,1?
- **“i odgovori Job” (40,3; 42,1)**
 - Kako Job odgovara poslije 39,30; u 40,4; 42,4?
- Šutnja →
- → Volja za šutnjom: “ruku na usta” (40,4)
- → Poučljivost: “pouči me!” (42,4)

- **2) Kome i kako Bog govori u 42,7–9?**
- **Elifazu**
 - negativna procjena

Struktura 38,1–42,6

- 3 Božja govora Jobu i 2 Jobova odgovora:
 - יהוה: 38s
 - יהוה: 40,1s
 - ⇔ Job: 40,3–5
 - יהוה: 40,6–41,26
 - ⇔ Job: 42,1–6
 - 3x “i odgovori יהוה Jobu” (38,1; 40,1; 40,6)
 - 2x “i odgovori Job” (40,3; 42,1)

Konačan odgovor

- 3) u 42,10-17: Epilog
- vanjski preokret (42,10):
- **שוב שבו** *šub š^ebut*
“preokrenuti sudbinu”
 - povijesno iskustvo Izraela:
usp. Jr 29,14; 30,18; 32,44;
33,7.11.26; 49,6.39
 - Koliko dugo Job živi (42,16)?
- 140 godina (42,16)
 - U kakvom je stanju Job u 42,6?
- još uvijek u prahu i pepelu
 - Na kojoj je “pozornici” Job od 38,1?
- nebesko vijeće, gornja pozornica

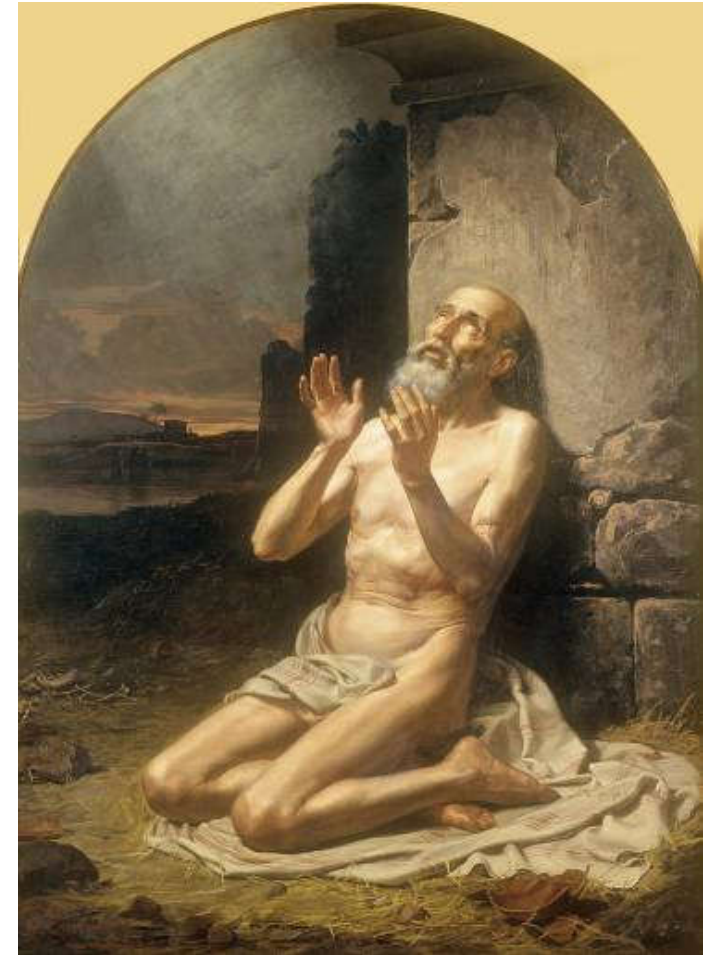
Nov Jobov položaj

- Jobova želja iz npr. 9,16; 31,35
- “O kad bi se na moj zov i odazvao” (9,16)
- “na Svesilnom je da mi odgovori!” (31,35)
 - Tko govori i kako u 7,12; 30,20; 38,4?
- “stražu si nada mnom postavio” – Job (7,12)
- “k tebi vičem, pred tobom stojim” – Job (30,20)
- “Gdje si bio kad zemlju utemeljih?” – Bog (38,4)

Otvoreno sučeljenje

- 1. תרשיעני *taršî'enî* Job 10,2 ⇔ 40,8
 - “ti me proglašavaš zlikovcem”
- Job Bogu (10,2) = ⇔ Bog Jobu (40,8)
 - KS, Š.: “osuditi” (10,2)
⇔ “okriviti” (40,8)
- 2. Bog stavlja patnju u kontekst stvaranja svijeta i smisla ljudske egzistencije
- Kao Job u c3
 - *Što to znači?*
- Bog sluša otpočetka

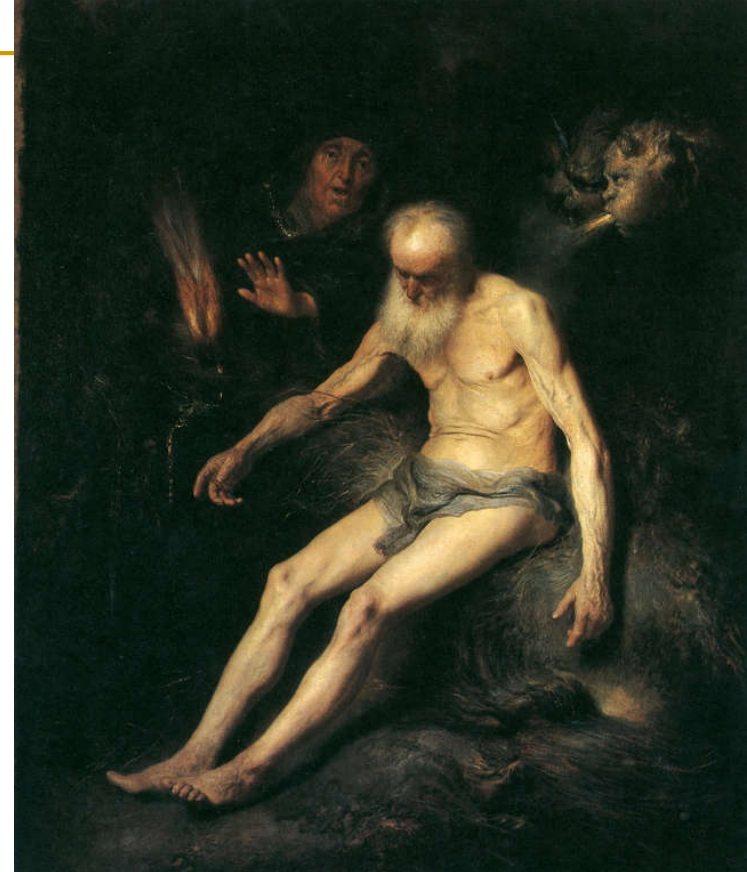
Poput proroka?

- Kako se Bog objavljuje Iliji u 1 Kr 19,12?
- šapat blagog lahora
- Kako se Bog 2x obraća Iliji u 19,9.13?
- 2x pitanje
- “Što ćeš ti ovdje?”
- Želja Ilijina u 19,4?
- “uzmi dušu moju” (4)
- 2x isti odgovor (1 Kr 19,10.14)
- Job 38,1; 40,6
- u oluji
- 2x Jobu u 38,3; 40,7
- 2x naredba, izazov
- “opaši svoje bokove...!”
- Jobova želja u 3,11?
- “što ne umrijuh...” (3,11)
- Šutnja > volja za šutnjom (40,4s) > poučljivost (42,2)

Jobova utjeha

- Osjećaj u 42,6?
- “Kajem se” (?)
- אָנא *niham* ražaliti se – utjeha?
 - Usp. 2,11; 7,13; 16,2; 21,34; 29,25; 42,11:
- prijatelji žele utješiti Joba (2,11)
- nadao se utjehi od ležaja (7,13)
- prijatelji ga ne mogu utješiti (16,2; 21,34)
- bio je drugima utjeha (29,25)
- rodbina naknadno tješi (42,11)
 - Ukupno 7x

Jan Lievens, Job on the Dunghill, 1631

Jobovo oko

- עֵינַי *‘ênî* “**moje oko (oči)**”
16,20 ⇔ 42,5
 - pred Bogom sa suzama (16,20)
 - Š., KS: “suze moje”
 - sada ga vidi (42,5)
- Moje oko + רָאָה *ra’â* “**vidjeti**”:
 - Čežnja u 19,27?
- “Njega ću gledati, svojim očima...”
 - Ostvarenje u 42,5?
- “sada te oko moje vidi” (42,5)

